

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Zondag 35
Ochtenddienst

Broeders en zusters,

- 1 Votum**
- 2 Zegengroet**
- 3 Zingen : Psalm 108 : 1 en 2**
- 4 Lezing van de wet**
- 5 Zingen : Psalm 119 : 21 en 25**
- 6 Gebed voor vergeving van de zonden en vernieuwing door de Heilige Geest**
- 7 Schriftlezing : Romeinen 9 : 1 - 29**
- 8 Zingen : Gezang 152 : 1, 2 en 4**
- 9 Tekst : Zondag 35**
- 10 Prediking**
- 11 Zingen : Psalm 115 : 2 en 3**
- 12 Dankzegging en voorbede**
- 13 Dienst van de offergaven**
- 14 Slotzang : Lied 432 : 1 en 2**
- 15 Zegen**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

We willen vanmorgen met elkaar stil staan en luisteren naar de betekenis van het tweede gebod uit de Tien Woorden van het verbond. Nu zijn al de geboden van dit verbond belangrijk. Gehoorzaamheid en ongehoorzaamheid aan ieder gebod heeft gevolgen voor ons leven. Maar dat is wel heel duidelijk het geval bij dit tweede gebod. Waarom juist bij dit tweede gebod? Omdat de Here dat Zelf zegt. In de eerste tafel van de wet geeft God vier bepalingen over onze houding ten opzichte van Hem. Maar alleen bij het tweede gebod geeft de Here een uitwerking van de gevolgen die gehoorzaamheid en ongehoorzaamheid zullen hebben. Zowel voor onszelf, maar ook voor ons nageslacht. En dat niet alleen voor onze eigen kinderen, maar ook voor onze kleinkinderen en achterkleinkinderen. En zelfs nog verder. Bij ieder gebod is het de Here onze God ernst, maar de Here vindt het nodig dat bij dit gebod nog expliciet op ons hart te drukken.

[Grote gevolgen]

Jullie, jongens en meisjes, kennen dat waarschijnlijk ook wel. Soms zegt papa je iets. Dan zegt hij dat je echt beter je naar de juf moet luisteren op school. Want de juf had gebeld dat je zo slecht luistert. Als papa dat zegt, dan weet je ook dat hij dat meent. Hij zegt dat niet zomaar. Maar als papa ook al met een straf dreigt, dan weet je nog duidelijker dat papa het echt meent. Als hij bijvoorbeeld zegt dat hij volgende week de juf gaat bellen of het al beter is en als het niet beter is dat je dan die week verder niet achter de computer mag, dan weet je dat papa het echt meent. In het eerste geval meent hij het ook wel echt en moet je ook luisteren. Maar in het tweede geval heeft papa er dus ook al over nagedacht welke straf hij je zal geven als je ongehoorzaam bent. Zo wil papa je dwingen om nog eens extra na te denken voordat je ongehoorzaam bent. Zo is het ook met dit tweede gebod. De Here vertelt niet alleen wat we niet mogen doen, maar Hij vertelt er ook gelijk bij wat de gevolgen zijn als we het wel doen. En die gevolgen zijn groot. Heel groot.

Dat roept natuurlijk de vraag op, waarom de Here er zo fel op tegen is dat mensen een beeld van Hem maken? Je zou toch kunnen zeggen, dat dat toch niet zo erg is. Want de mensen willen God eren en ze gebruiken dan een beeld om hen daarbij te helpen. Als ze nu een andere God gingen dienen, dan was het begrijpelijk dat God dat niet wil, maar dat is niet de bedoeling. En de Here is er allesbehalve gerust op dat de mens Hem nog

op een goede manier zal dienen als de mens een beeld van Hem heeft gemaakt. **[Wat staat spel]**

Het eerste probleem dat zich natuurlijk voor doet als je een beeld van God zou willen maken is de vraag hoe dat beeld eruit moet zien. Jongens en meisjes, hoe zouden jullie God afbeelden, als jullie een tekening en beeld van God zouden willen maken? Ik zou het eerlijk gezegd niet weten. Als een dier, zoals de mensen vroeger wel deden? Een stier, zoals Aäron die had gemaakt? Nee, dat zou niet goed zijn. God is toch geen dier. Als een mens? Nee, God is ook geen mens. Ja, de Heer Jezus is wel een mens geworden zoals wij. Daarom kunnen ze wel plaatjes van Hem tekenen in de kinderbijbel. Al weten we ook niet of die precies kloppen. Maar Hij was mens. Mara hoe God eruit ziet weten we niet. Wat we wel weten is dat Hij veel groter is dan een mens. Veel wijzer, machtiger, liefdevoller, sterker. En stel dat we dat wel wisten. Hoe zouden we God dan afbeelden? Als een aardige God, of als een boze God? Nou God is niet altijd aardig voor de mensen. Soms hebben mensen Hem boos gemaakt en dan is Hij boos. Maar gelukkig is Hij dat niet altijd. Dus we kunnen God nooit op een goede manier weergeven. Dus dat is al één goede reden om geen beeld van God te maken. Alles wat we zouden maken zou God geen recht doen. **[Goede afbeelding onmogelijk]**

Maar dat is zeker niet de belangrijkste reden. De belangrijkste reden is dat God niet wil dat wij met Hem omgaan zoals mensen met godenbeelden plegen om te gaan. Het is voor Hem namelijk een enorme belediging als we van Hem een beeld maken. Niet alleen omdat het nergens op lijkt, maar vooral omdat we met een beeld er blijk van geven dat we geen genoeg nemen met datgene wat God ons in zijn genade heeft gegeven. Wat de Here heeft gegeven heeft geen andere god ooit aan zijn volk gegeven. Want die goden die door andere volken worden geëerd willen zich niet binden. Die spreken niets af en leggen niets vast. De mensen moeten maar raden hoe het met ze is en wat ze van allerlei kwesties vinden. Ze moeten maar afwachten of hun goden in actie willen komen en voor hen willen zorgen. Dat weet je nooit van tevoren. En kijk dan eens naar de Here, de God van Israël. De Here heeft zich vastgelegd in een verbond. Israël hoeft niet te raden naar wat zijn God wil. Israël hoeft zich niet angstig af te vragen of de Here vandaag en morgen voor ze wil zorgen. Israël hoeft zich niet af te vragen of de Here plotse-ling van gedachten zal veranderen en hen zal laten vallen. De Here is een verbond aangegaan voor onbepaalde tijd. Een verbond voor alle geslachten van Israël. **[Zekerheid]**

door verbond] En in dat verbond heeft Hij beloofd dat Hij voor zijn volk zal zorgen. Hij zal het groot maken. Hij zal het zegenen. Hij zal het volk beschermen. Dat zal Hij doen als ze Hem dienen naar de regels van het verbond. Ook heeft Hij gezegd dat als ze niet naar Hem luisteren en de regels van het verbond aan hun laars lappen, dat Hij het volk zal straffen. Hij zal vijanden sturen die hen het leven zuur zullen maken. En als ze blijven weigeren om naar Hem te luisteren, dan zal Hij hun naar verre landen brengen waar ze als vreemdelingen zullen leven. Het is heel duidelijk. En het is een teken van Gods liefde dat Hij zich hierop vastlegt. Hij gaat een blijvende relatie aan met zijn volk. Een relatie die Hij van zijn kant niet op zal zeggen. Het is als een huwelijksbelofte. Zo geeft de Here Zichzelf. En dat verbond heeft Hij ook nog eens met bloed bezegeld. Wat kun je je nog meer wensen?!

En dan gaan we terug naar de kwestie van een beeld maken van God. Wat wil je nog met een beeld van God, als de Here zich al zo helder en vol overgave aan je heeft verbonden? Wat valt daar voor goeds van te verwachten? Hoe kan een beeld bijdragen aan de dienst aan de Here? Het antwoord is simpel: niet. **[Hoe beeld bijdragen]** Met geen enkel beeld, hoe mooi en indrukwekkend ook, kun je God iets geven waar Hij blij van wordt. Waar Hij zich door vereerd zal voelen. Waar maken we Hem blij mee? Door eenvoudig naar Hem te luisteren, zijn beloftes te geloven en door Hem te gehoorzamen. Kortom door te leven naar de regels van het verbond. Dat is hoe de Here door ons geëerd wil worden. En alles wat wij daaraan willen toevoegen is geen dienst aan God, maar aan onszelf.

Dat is ook wat we in het Oude Testament zien. Waarom vroeg het volk Israël aan Aäron om een beeld te maken van de Here? Was dat om de Here daarmee te eren? Nee, dat was omdat Mozes al zo lang bij de Here op de berg was en ze zich af gingen vragen wat er met Mozes hun leider gebeurd was. En dus zeiden ze: 'Maak een god voor ons die voor ons uit kan gaan, want wat er gebeurd is met die Mozes, die ons uit Egypte heeft geleid, weten we niet.' Ze wilden een beeld hebben voor zichzelf. Zodat ze door dat beeld ervoor konden zorgen dat de Here voor hen uit zou gaan. Als koning Jerobeam, vlak na de scheuring van het rijk twee beelden van stierkalveren maakt, zodat het volk Israël de Here in de steden Bethel en Dan kan dienen, dan is dat ook niet bedoeld als dienst aan de Here. Dan doet hij dat niet omdat de Here dat van hem heeft gevraagd. Nee, dat heeft dat politieke redenen. Hij wil voorkomen dat zijn volk telkens naar Jeru-

zalem afreist om daar in het buitenland hun God te dienen. Als het volk Israël in de strijd tegen de Filistijnen de ark van het verbond naar het legerkamp laat brengen, dan is dat ook niet bedoeld om de Here te dienen, maar om ervoor te zorgen dat de Here het volk dient en de Here doet wat het volk wil. En daarmee zijn we dus bij de kern van de zaak en hebben we de reden te pakken waarom God niet wil dat het volk een beeld van Hem maakt. Want mensen maken deze beelden niet met het doel om hun goden daarmee te dienen. **[Beelden dienen mensen]** Nee, ze maken deze beelden om de goden naar hun hand te zetten. Om de goden zover te krijgen dat ze doen wat zij willen. God doet wat Hij wil. En daarbij is Hij niet grillig of onvoorspelbaar. Wij weten precies waar we aan toe zijn. Dat heeft Hij allemaal bepaald in het verbond dat Hij met ons gesloten heeft. Wie meent dat hij daar op een of andere manier iets aan toe moet voegen, bewijst de Here geen dienst, maar dient daarmee slechts zichzelf.

Nu hebben wij geen sterke aandrang om houten of stenen beelden van God te maken. Het idee om via een beeld God naar je hand te kunnen zetten leeft niet meer sterk in onze cultuur. Al is het er nog wel. Denken we maar aan de kaarsen en waxinelichtjes die in katholieke kerken worden aangestoken. Ons probleem is van een andere aard. En niet minder kwetsend voor de Here. Wat in onze cultuur gebeurt is ook geen dienst aan de Here, maar net als bij Israël en andere volken, dienst aan de mens. Wat ik bedoel hebt u misschien in uw hart ervaren bij de lezing van Romeinen 9. In dat gedeelte wordt de mondige mens behoorlijk op zijn plaats gezet. Bijvoorbeeld bij vers 20: 'Wie bent u eigenlijk, dat u, een mens, iets tegen God zou inbrengen?' Dat zint de moderne mens niet, want die mens heeft over alles en iedereen een mening over. Zelfs over God. En die mens die meent het recht te hebben om te mogen zeggen wat hem wel of niet aan God bevalt. En als God niet verandert, dan wil hij zijn hart ook niet aan God geven. Dus het schepsel zegt tegen zijn Schepper: "Als u op dit punt niet verandert, als u op dit punt niet doet wat ik wil, dan wil ik U niet dienen." Mensen zijn boos op God. Want ze vinden dat God dingen niet goed aanpakt. Oppervlakkig gezien is dat soms ook nog wel begrijpelijk. Maar als je er even over doordenkt, is het natuurlijk ongehoord. **[Dictaat aan God]** Wij mensen, die er geregeld een flinke puinhoop van maken, die soms niet eens goed voor onze kinderen zorgen, of voor onze man of vrouw, wij gaan God vertellen dat Hij het niet goed doet?! Natuurlijk is niet alles wat God doet voor ons te begrijpen. Maar wat hadden we dan gedacht?! Dat wij hetzelfde overzicht hebben als God?

Hetzelfde verstand en inzicht? Een kind begrijpt ook niet altijd wat papa of mama doet, maar is het daarom verkeerd wat papa of mama doet? Wij zijn maar schepselen. En ik beseft dat weerstand oproept als ik dat zo zeg, maar zo is het toch. Ik kan daar echt niet anders van maken. God is mijn Schepper en ik ben het schepsel. Hij is God en ik ben mens. Hij is soeverein. Niemand leest Hem de les.

Maar we zien dat mensen bepaalde dingen die God over zichzelf aan ons vertelt, gaan schrappen. Dat God goede mensen treft met kwade dingen, dat kan in de ogen van mensen niet. Dus beroven we God maar van zijn almacht. Dan kan Hij er ook niets aan doen en dan wordt het kwaad een stuk dragelijker. God die huilt dan met ons mee over die ellende.

Met een God die mensen straft met een eeuwige straf, kunnen we toch ook niet leven. Nee, dat past niet bij God. Dus gaan we maar aanpassen wat God er zelf in zijn Woord over heeft gezegd. Wij weten het beter dan God. Wij boetsen met onze gedachten het karakter van God, totdat Hij het karakter heeft wat wij graag bij Hem zien. Maar als we dat doen, doen we dus precies hetzelfde als het volk Israël zou doen als het een beeld van de Here zou gieten of snijden. We verminken God. En zal het dienen van die God nog dienst aan de Here kunnen worden genoemd? Nee, het is dienst aan de mens zelf. Het is dienst van de mens aan de mens zelf. **[Ook dienst mens]** Een mens die voor zichzelf een God heeft gemaakt waar hij blij mee kan zijn en die hem helpt op de manier die hij wil. Ik beseft dat dit scherp klinkt, maar broeders en zusters, zo is het toch. Als iemand op een manier over mij zou spreken waarin ik mezelf niet herken, dan zou ik echt niet blij zijn. Zelfs al zou die persoon er mij om prijzen. Stel dat jongeren uit de gemeente zouden zeggen dat ik zo'n toffe dominee ben omdat ik het helemaal geen probleem vind dat ze elk weekend dronken thuis komen. Ik zou daar allesbehalve blij mee zijn. Want in de eerste plaats vind ik het heel vervelend dat ze elk weekend dronken thuis komen. In de tweede plaats is het niet waar dat ik dat geen probleem zou vinden. Want dat vind ik het wel. Ik word dus neergezet op een manier waarin ik me niet herken en waar ik niet gelukkig mee ben. Laten ze me dan een 'toffe dominee' noemen, maar dat kan me dan eerlijk gezegd gestolen worden. Zo is de Here dus ook niet blij als wij blij met Hem zijn op een manier waarin Hij zich niet herkent.

De Here wil door ons aanbeden worden zoals Hij werkelijk is. Zodat Hij voor zichzelf herkenbaar is in onze gedachten en woorden. Alleen dan is onze godsdienst ook werke-

lijk dienst aan de Here. En anders zijn we toch aan het vervallen in afgoderij. De Here spreekt in dit verband zelfs over mensen die Hem haten. Hij zegt in het tweede gebod: 'voor de schuld van de ouders laat Ik de kinderen boeten, en ook het derde geslacht en het vierde, wanneer ze Mij haten.' Dat is een heel sterk woord dat de Here hier gebruikt: haten. Maar is dat woord toch niet op zijn plaats. Als je God niet wil aanbidden, erkennen en gehoorzamen, zoals Hij zichzelf bekend heeft gemaakt, haat je Hem dan niet ergens. Als God tegen ons zegt: die God ben Ik en wij zeggen, met die God kan ik dan niet door de deur, hoe ver ben je er dan van af dat je Hem gaat haten. Als de Here maar vaak genoeg laat weten dat Hij zo niet door ons gediend wil worden, dan gaan we ons vanzelf zo aan Hem ergeren dat wij Hem gaan haten. En dat zal gevolgen hebben voor onszelf, maar ook voor onze kinderen, als de Here ons die gegeven heeft. Want als wij in de winkel iets stelen, dan hebben onze kinderen wel door, dat dat niet mag. **[Kinderen zien niet]** Maar als wij God op een eigenwillige manier gaan dienen, dan zullen onze kinderen dat niet door hebben. Dan zullen ze denken dat je God blijkbaar op die manier moet dienen. En ze zullen ons voorbeeld volgen. Volgen in het verminken van de Here. En zo zullen ze, zonder het te weten de toorn van de Here opwekken. Laten we dus goed nadenken of de manier waarop we de Here dienen, werkelijk dienst aan de Here is en geen dienst aan onszelf. En laten we dat nog meer doen als de Here kinderen aan onze zorg heeft toevertrouwd. God straft kinderen niet voor de fouten van de ouders. Maar Hij straft ze wel voor eigen zonden als ze in de voetsporen van hun ouders gaan.

Maar daar is ook de andere kant. Die heerlijke kant. Want de Here is ontzettend blij met ieder mens die Hem dient zoals Hij is. Je kunt Hem niet meer eren dan door op Hem te vertrouwen als je Hem niet meer begrijpt. Je kunt Hem niet meer eren dan door in zijn liefde te blijven geloven als je die liefde niet ervaart. Je kunt Hem niet meer eren dan door Hem te gehoorzamen als het je wat kost. Wie zo de Here eert mag weten dat hij of zij een plek heeft in het hart van zijn God. **[Wie God eert]** En wie in die dienst zijn kinderen voorgaat, geeft zijn kinderen het kostbaarste geschenk dat hij zijn kinderen kan geven. Want hij leert ze met de Here leven en zorgt ervoor dat ze de Here een vreugde zijn en uiteindelijk zullen ze ook meer en meer ervaren hoeveel vreugde het leven met de Here is. Een vreugde die de Here wil doorgeven van geslacht op geslacht. Zonder

einde. De toekomst van de kerk wordt niet bepaald door prognoses van mensen, maar door de beloften van de Here die gelden tot op de jongste dag.

De Here komt naar ons toe in zijn Woord. Dat is een fantastisch iets want daardoor hoeven wij niet te leven bij een beeld dat uit ons eigen hart en brein is opgeborreld. Wij mogen leven bij een levende God, die Zichzelf aan ons bekend heeft gemaakt. Die ontzettend veel opzichten een heerlijk beeld van Zichzelf laat zien. Wie komt op het idee om zijn Zoon op te offeren om het goed te kunnen maken met mensen die tegen je in opstand zijn gekomen en eigenlijk niets meer van je willen weten? Wie komt op het idee om zijn Geest in de harten van mensen uit te storten om die harten te veranderen, zodat daar weer ware liefde kan wonen? Laten we Hem dan blij maken door Hem zo te eren als Hij is. En wat doen we dan met die paar dingen die we nog niet van Hem begrijpen. Laten we de Here vragen of Hij ons verstand wil verlichten waardoor we het wel kunnen begrijpen of anders Hem vragen of Hij ons wil geven dat onze onbeantwoorde vragen het zicht op zijn liefde en grootheid niet mogen ontnemen.

Amen